

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Într-o săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 25.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Discurs

rostit de d. VASILE GOLDIȘ, în ședința parlamentului, la 13 Iunie 1924, în chestia alegerilor sinodale din eparhia Aradului.

D-le președinte, d-lor deputați, în ședința de ieri d. deputat Marșieu, din județul Arad, a crezut de util să aducă în discuția Camerei o acuzațiune ce se ridică în contra prefectului județului Arad, care de aproape 2 ani de zile cum spune și domnului, și cum corespunde adevărului, terorizează județul acesta. În legătură cu această acuzațiune, d. Marșieu a făcut amintirea și despre unele ingerințe, pe cari acest d. prefect a ținut de cuviință să le întrebuițeze la alegerile pentru Sinodul eparhial bisericesc din Arad, în primăvara acestui an.

Și atunci d. ministru Vaitoianu, amestecându-se într-o afacere care, după credința mea, nu aparține întru nimic cercului său de competență, în cursul răspunsului dat d-lui Marșieu, s'a provocat și la mine, și nu știu exact ce a spus atunci, mi se pare însă, — și m'am grăbit aci, ca să ascult mai bine, — mi se pare că a zis că, în chestiunea ingerințelor alegerilor sinodale din Arad, eu aș fi chemat să dau informațiuni și că, dacă d-lui ar citi un oarecare raport, nu știu al cărui protopop, eu însumi voiu constata, că ingerințele acestea, nu din partea prefectului s'au săvârșit, ci din alte părți. Nu știu dacă este absolut exact. Am să rectific, dacă nu e, pentru că absolut nu vreau nici un cuvânt să-i atribui d-lui Vaitoianu, pe care nu l-ar fi zis și este absolut departe de mine, ca să acuz pe cineva cu un lucru de care nu e vinovat.

Eu, atunci auzind lucrurile acestea, mi-am luat libertatea să vă anunț, că voi aduce aci actele ofici-oase în această afacere și din acestea aveți să vedeți d-voastră despre ce este vorba și cine este adevăratul vinovat în chestiunea aceasta.

Regret, d-lor colegi, că pentru prima dată când urc această tribună, sunt silit să vorbesc într-o afacere, care vi se pare d-voastră și poate chiar în urma naturii lucrurilor, nici nu este de importanță așa de capitală, și mai mult e de natură să producă supărări, câtă vreme eu cred că depe tribuna aceasta, pe care o socotesc ca un lucru sfânt, ar trebui să se pronunțe

numai cuvinte, cari să mângăie lumea, (aplaude) cuvinte cari sunt pentru edificarea națiunii întregi, cuvinte cari sunt chemate să închege sufletele, iar nu să le despartă. (Aplause).

D-lor colegi, stau aici de mai multe săptămâni, fiindcă am ținut să stau în București până la terminarea acestei sesiuni parlamentare și puteam de mult să aduc această chestie bisericească a Sinodului eparhial din Arad înaintea d-voastră...

O voce: S'a adus înainte în ultima ședință, înainte de sărbătorile Pastelor.

D. V. Goldiș: S'a adus, dar fără suficientă competență, pentru că respectivul d. deputat nu era bine informat...

O voce: Nu avea competență.

D. V. Goldiș: A avea competență, dar nu suficientă. Credeam că asemenea afaceri trebuie lăsate să treacă mai înainte prin sита tuturor acelor foruri, cari sunt chemate după lege și după regula lucrurilor, să fie terminate și numai când nu ar fi aflat o soluție fericită din partea acelor foruri, din partea organelor chemate să le soluționeze, numai atunci — la ultima instanță — trebuia să fie aduse aici înaintea opiniei publice, înaintea țării întregi. De aceea, nu am voit și regret foarte mult, că sunt silit, în urma celor întâmplare ieri, ca să le aduc aici. Pentru că chestia nu e terminată. Ea nu a fost adusă la cunoștința congresului național bisericesc din Sibiu, care va avea loc în toamna acestui an, nici la cunoștința consistoriului mitropolitan al Ardealului, nici chiar la cunoștința ministerului de culte, care în ultima linie e chemat să-și spună eventual cuvântul asupra celor întâmplate. După ce însă s'a făcut amintire ieri de chestia aceasta eu cred că fără să împiedic rezolvarea afacerii pe calea sa din partea organelor competente, pentru liniștirea sufletească a d-voastre și pentru orientarea opiniei publice din țară, sunt dator să arăt unde s'au întâmplat acele ingerințe, cari nu trebuiau să se facă. Mă găsesc într-o situație foarte curioasă și grea, pentru că d-voastră nu cunoașteți și nici nu puteți cunoaște adevărata viață bisericească a Ardealului. Cei cari s'au interesat mai de aproape și au trăit în legături bisericești cu Ardealul, știu, ce mare importanță are biserica ortodoxă din Ardeal. D-voastre adeseori ați amintit și sărbătorit numele unui mare român, Andrei Șaguna, ca numele unui om care a avut rol determinat pentru soarta națiunii noastre din Ardeal, cum

amintim de numele lui Mihai-Viteazu și a lui Ștefan-cel-Mare, fără ca să cunoaștem mai deaproape faptele lor. Dar când pronunțăm aceste nume, se naște în sufletul nostru o atmosferă ce ne încălzește pentru că numele lor evocă amintirea, că acei oameni au făcut lucruri mari cari ne fac să ne închinăm înaintea memoriei lor. Să cunoașteți deci d-lor, că ceea ce l-a făcut pe Andrei Șaguna atât de mare, este acea minunată constituțiune bisericească pe care el ne-a lăsat-o la 1867, o constituțiune bisericească ca și care nu are nici o biserică în lumea întreagă. O constituțiune bisericească, care a dat posibilitatea neamului nostru din Ardeal, să se desvolte, să se întărească, să se cultive, să-și întemeieze acea cunoștiință națională, care și-a adus roadele sale bogate în ziua măreață de 1 Decembrie 1918 la Alba-Iulia. (Aplause). Și noi cari am trăit, d-lor, sub binefacerile acestei constituțiuni, noi cari am crescut la sânul bisericii, care nu cunoșteam o altă constituțiune, o altă libertate, o altă bunătate, o altă dulceață decât aceea a bisericii care ne-a dat posibilitatea să ne simțim și noi români, și liberi în activitatea noastră, veți înțelege d-lor, că noi suntem foarte geloși de această biserică și de libertatea ei. Și în curs de 60 de ani cât timp a durat binefacerile acestei biserici, dușmanii neamului nostru n'au cutezat să se atingă de libertatea ei, fiindcă știau că se ating de sufletul unui popor întreg și se temeau că atingerea aceasta va produce o rezistență, care va avea repercusiune primejdioasă pentru existența Statului-ungar.

De două ori s'a întâmplat în cursul celor 60 ani, că guvernul unguresc din Budapesta a cutezat să-și ridice mâna împotriva constituției noastre bisericești: odată în mijlocul războiului în anul 1916, după moartea vrednicului și meritosului Mitropolit, care a fost Ion Mețianu, când din considerațiuni politice guvernul unguresc a ținut cu tot prețul ca pe tronul, cum noi îl numim, pe tronul Mitropoliei din Sibiu, să ridice pe un trădător al neamului nostru, pe acel urgisit Vasilie Mangra, a cărui pomenire este foarte tristă în mijlocul poporului nostru și care s'a și șters ulterior din tipicul Mitropoliților, ca generațiunile viitoare nici să nu dea numele lui în seria Mitropoliților dela Sibiu. (Aplause).

Atunci noi am fost legați de mâini și de picioare, d-lor colegi. N'am putut acționa contra acelor cari au atentat cu toată nedreptatea contra libertății noastre bisericești; atunci s'au năpustit jandarmii în biserică, atunci prim-preoții s'au prezentat la altar și ei au condus alegerile, atunci notarii comunelor s'au pus lângă preoții noștri în biserică și ei au poruncit pe cine să trimită de deputați la congresul național bisericesc, care avea să aleagă pe Mitropolit, fiindcă voiau să pună pe acel urgisit trădător pe tronul Mitropoliei din Sibiu.

Era în mijlocul războiului, oamenii înfricați, partea mai mare a vâjnoșilor feciori, cari poate ar fi

putut să apere libertatea și dreptatea bisericească, se luptau pe câmpiile sângeroase ale războiului; acasă erau acei cari își temeau viața, își temeau existența, își temeau liniștea familiilor lor și sub teroarea grozavă a unui Tisza, le-a succedat d-lor, să aleagă o majoritate de depulați, cari apoi vorbind mai mult ungurește în congresul din Sibiu, au ales cu majoritate de voturi pe acel urgisit trădător al neamului nostru. (Vasile Mangra)

A doua oară s'a întâmplat o încercare de a se ingera în libertatea bisericii noastre tot în cursul războiului în 1918. Atunci, văzând guvernul maghiar că biserică ortodoxă română e o cetate de nebiruit a existenței noastre naționale, fără ca să aibă dreptul în lege, a adus o ordonanță ministerială, prin care a hotărât ca la sinoadele noastre eparhiale, să se trimeată comisari guvernali, cari să fie de față la toate hotărârile noastre, să controleze și să aibă dreptul de dispunere chiar față de hotărârile sinoadelor.

Și, iată la Arad, spre pildă, a fost trimis un mare șovinist, al cărui nume unii, cari s'au interesat de afacerile din Ardeal, îl cunosc, Barabaș; la Sibiu altul, și la Caransebeș altul, și atunci noi, sinodul din Arad, în frunte cu vrednicul său Episcop de azi (aplaude de băncile opoziției) unanim, fără deosebire de partid, că și atunci erau între membrii sinodului eparhial oameni de mai multe vederi politice, însă au fost români buni cari și-au dat cu toții mâna și fără nici o excepțiune, unanim, am hotărât ca sinodul eparhial nu ține ședință câtă vreme, în mod ilegal, lângă episcopul nostru, șade reprezentantul guvernului unguresc. (Aplause unanime).

D. I. Lăpedatu: La Sibiu, Adunarea a fost împărăștiată de baionetele jandarmilor, pentru că n'a tolerat pe acel comisar guvernial.

D. V. Goldiș: D-lor colegi, în fața acestei rezistențe, vă pot spune, cu laudă, să-mi ertați cuvântul, fiindcă era datorința națională: dar în adevăr a fost un gest eroic, căci era încă război, comisarul guvernului a fost pus în imposibilitate să-și împlinească misiunea, ci luat de braț de episcopul a trebuit să părăsească sala de ședințe a sinodului, iar guvernul, văzând rezultatul ilegalității sale, și-a retras peste 10 zile ordonanță și iarăși a redat libertatea sinodului de a funcționa fără comisar. (Aplause pe băncile opoziției).

D-lor colegi, vă puteți d-voastre închipui mahnirea sufletească a noastră, a acelor cari am avut parte la luptele din trecut pentru apărarea bisericii noastre, când știam că, apărând biserică, ne apărăm neamul și ne apărăm conștiința națională, vă puteți închipui mahnirea noastră, că deodată acum la alegerile din anul acesta a trebuit să vedem ingerințe asupra acestor alegeri și asupra vieții noastre bisericești din o parte, de unde nu ne-am fi așteptat.

Acum, când avem guvern românesc dela care cu drept cuvânt puteam aștepta să apere alături de noi

libertatea sfintei noastre biserici, la alegerile din acest an, spre spaima tuturor creștinilor, ni s'a dat să vedem, că notarii, primpretorii, jandarmii, agronomii, cei dela vamă, funcționari dela poliție în frunte cu prefectul, reprezenantul guvernului aleargă din comună în comună și îndeamnă oameni să voteze pentru anumite persoane.

D-lor, nu este păcat ca să îndemni pe cineva cu cine să voteze.

Să fim bine înțeleși, noi nu băgăm vină guvernului liberal că a voit să-și aleagă oameni de ai săi în sinod, am fi nedrepti dacă am face acest lucru.

Mai vârtos noi suntem apărătorii libertății și această libertate o voim pentru toți; când am dori-o numai pentru noi și am denega-o altora am păcătui.

Dar nu e asta, d-lor, acuza care o ridicăm că partidul liberal a căutat ca să-și aleagă aderenții săi în sinodul eparhial.

Este absolut liber alegătorul să-și dea votul pentru acela pe care îl crede mai vrednic ca să reprezinte biserica, fie candidat, fie necandidat. Nu există în biserică candidatură. Dar o orientare a alegătorului, bine înțeles, a existat întotdeauna și este util și natural ca să existe, ca oamenii să-i lumineze pe alegători, spunându-le: „Noi credem că ar fi mai bine să alegeți pe cutare sau pe cutare“.

Nu învinuesc partidul liberal că și-a pus candidați în toate cercurile, are dreptul și a avut tot dreptul. Invinuesc însă organele administrative, organele politice, organele financiare, organele polițiale, că, într'un mod abuziv s'au ingerat în aceste alegeri și au amenințat pe oameni, spunându-le că dacă nu veți vota așa și așa, noi o să vă pedepsim în modul acesta și acesta.

Agronomii le spuneau oamenilor: „Nu aveți să mai căpătați pământ; și dimpotrivă, o să vi se ia și pământul care l'ați avut“.

Prefectul s'a dus din sat în sat și fiecărui notar i-a spus: „Dacă nu vei face să fie aleși în unanimitate, aceștia și aceștia, atunci nu vei mai fi notar“. Le-a spus oamenilor: „Dacă veți vota cu noi, vă voi face drumul: dacă nu veți vota cu noi, nu vă voi face drumul“.

Or, la aceasta nu avea drept. Avea drept și el să recomande oamenilor cu cine să voteze, dar ca să abuzeze de situațiunea lui oficială, la aceasta nu avea drept: El este chemat să facă dreptate, să administreze județul cu dreptate și după lege, și să lase libertatea oamenilor apoi de a acționa, în toate celelalte afaceri, după cum este convingerea și priceperea lor.

D. Al. Iteanu: Dacă îmi dați voie, d-le Goldiș, să vă întrerup. În județul Cojocna a fost ehat locțiitorul de protopop, de un personaj din Sibiu, cerându-i să facă propagandă numai pentru o singură persoană, pentru o anumită persoană, înlăturând celelalte candidaturi. Vă rog cercetați acest caz și dacă

nu corespunde afirmațiunii care o fac eu, primesc să mă numiți mincinos.

D. I. Lapedatu: Dar nu poate să fie așa.

D. V. Goldiș: Nu trag la îndoială afirmațiunea d-voastră, d-le coleg, chiar dacă va fi fost persoană oficială aceea. Dacă a făcut lucrul acesta însă, este o greșală. Nu e însă nici o crimă, pentru că numai dacă ar fi abuzat, dacă ar fi promis ceva, dacă ar fi amenințat cu ceva, aceasta da, este o faptă condamnabilă, dar o recomandatie este admisă și toți oamenii cari se interesează de afacerile bisericesti o admit, pentru că aceasta va să zică libertatea propagandei. Dar dacă a abuzat de calitatea sa oficială, fără îndoială are să-și primească pedeansa.

(Va urma).

„Din Bănat“.

— Falsificarea adevărului. —

Sub titlul temerar de mai sus, un preot bănățean, ce nu are curagiul să se iscălească, publică în revista „Crucea“ din București Nr. 5-7, un puhoi de necuviințe la adresa Episcopilor și consistoarelor noastre de dincoaci de Carpați. Fără nici o evidență de scrupul „preotul bănățean“ roagă pe cei dela „Crucea“ ca „să stăruiască întru acolo, căsă nu se îndeplinească voința prelaților noștri“ de a se distribui salarele preoțești și mai departe prin Conzistoare, ci prin perceptoratele comunale, căci „Episcopi noștri râvnesc la aceea, că cu banii preoților să facă afaceri ținând salarele preoților la Conzistoare, câte 1 sau 2 luni, dându-i pe camătă ori eventual conducătorii, fac gheșefturi cu ei“.

Câte vorbe atâtea neadevăruri bazate pe ficțiuni. În numele conzistorului din Arad, răspunde cassarul, ca cel mai avizat în cauză, că preoțimea eparhiei noastre își primește retribuția dela stat totdeauna în curs de 7 zile dela data sosirii banilor la noi. Totdeauna când a sosit ordonanța de plată ni'am înțales cu cassarul dela perceptorat asu-pra timpului când pot ridica banii, care timp nic' când n'a trecut peste 3 zile. În restimp am avizat pe dnii protopopi prin telefon sau telegraf, să se prezinta la noi pt. ridicarea banilor.

Dar prin elugubruațiile sale „preotul bănățean“ aduce jignire și funcționarilor conzistoriali, cari au muncit din greu, afară de oarele oficioase la statele preoțești ca să sosească retribuția preoților mai curând. Dovadă că la noi s-a distribuit nainte cu o lună și mai bine, iar la Arad și Sibiu să distribue acum. Ei, dar dacă s'ar împărți aceste salare prin perceptorate, cum crede fratele preot din Bănat că am face noi încassările impuse de lege în 10% la f. de penzii? În vechiul regat, unde preoțimea își ridică retribuția dela perceptoratele comunale, preotul își vidi-

mează cvita, nu prin protopopol său, ci cu primarul comunei, iar dacă perceptorul n'are bani în lada satului, acest preot în multe cazuri așteaptă săptămâni întregi. Eu cred, că preoții noștri de aici nu doresc astfel de umilințe.

Cât privește chestia cu brâțele roșii, care i-a cauzat părintelui din Bănaț, multă neodihnă, dacă dânsul este din dieceza Aradului, cu toată dreptatea i-se poate zice că este un calomniator care spune minciuni. O astfel de degradare a eului propriu preoțesc, ne scutește de alte comentarii.

S. Stana cassar konzistorial.

Învățătura bisericii despre cultul sfinților

Sfânta Scriptură și Sfânta Tradițiune sunt temelia pe care este clădită, izvoarele din care curge fără încetare învățătura sfintei noastre biserici.

Precum edificiul se înalță pe temelie și formează un tot cu ea, dar este și un adaos la ea, o continuare și completare a ei; precum râul este prelungirea izvorului, dar pentru cantitatea mai mare de apă ce se scurge pe albia lui, ia altă înfățișare, primește alt nume și poate îndeplini în mai mare măsură serviciile pe care le aduce izvorul, tot astfel și învățătura bisericii este o continuare, completare și dezvoltare a celor cuprinse în Sfânta Scriptură și în sfânta Tradițiune.

Grija bisericii învățătoare sau a ierarhiei bisericești de a apăra și păstra neatînse punctele de credință atacate deeretici și râvna sfântă a marilor teologi și cugetători creștini din toate timpurile de a pătrunde, pe cât este cu putință minții omenești, minunatele adevăruri ale credinței creștine și a-la expune în cuvinte cât mai lesne de înțeles de oricine sunt cei doi factori cari au contribuit la răsădirea, creșterea și înflorirea învățaturii bisericii.

Ceace este floarea față de sămânță și de boboc, același este învățătura bisericii față de Sfânta Scriptură și de Sfânta Tradițiune și rolul pe care-l îndeplinește grădinarul în viața plantelor îl îndeplinește biserica în dezvoltarea învățaturii bisericești.

Ceace se găsește dar în germene, în Sfânta Scriptură, ceace este în stare de boboc în Sfânta Tradițiune, se află în deplină înflorire în învățătura bisericii.

Mai bogată în colorii și în forme, învățătura bisericii nu e totuș ceva nou, ci numai dezvoltarea organică a răsadului dumnezeesc plantat de divinitate în temelietor al bisericii, udat, plivit și îngrijit de sfinții părinți și de ierarhia bisericească din curgerea vremii.

În învățătura bisericii vom găsi dar expuse mai pe larg, mai amănunțit și mai documentat toate adevărurile de credință la un loc și fiecare punct de credință în parte.

Să vedem deci, ce ne spune învățătura bisericii despre cultul sfinților.

*

Mai întâi biserica ne învață că se cuvine să cinstim pe sfinți și ne pune înainte temeiurile pentru care trebuie să facem aceasta.

Dăm sfinților cinste și laudă, cu alte cuvinte îi venerăm, ca pe niște bineplăcuți lui Dumnezeu, iar nu ca pe Dumnezeu însuși sau ca pe niște dumnezei și credem că cinstea ce le dăm lor se rapoartă la Dumnezeu, prin al cărui har ei au putut săvârși în viața lor pământească faptele care i-au ridicat mai presus de ceilalți oameni și i-au apropiat de Dumnezeire.

(Cinstea ce se dă sfinților — zice *Morturisirea Ortodoxă*, partea III, răspunsul la întrebarea 52 — se îndreaptă și trece la mărirea lui Dumnezeu, căruia sfinții i-au plăcut prin credința și viața înbunătățită ce au avut. Cu dreptate deci cinstim pe sfinții lui Dumnezeu, după Scriptura ce zice: Iar mie foarte îmi sunt cinstiți prietenii tăi Dumnezeule)... Noi pe sfinții lui Dumnezeu, nu-i cinstim cu închinare dumnezească, ci îi chemăm ca pe frații noștri și prietenii lui Dumnezeu, ca să ceară pentru noi, frații lor, ajutorul dumnezeesc și să mijlocească pentru noi către Domnul, lucru ce nu este împotriva poruncii întâi a decalogului, pentru că, după cum israeliții n'au greșit rugând pe Moisi să mijlocească la Dumnezeu pentru ei, tot așa nici noi nu păcătuim chemând pe sfinți într'ajutor și rugându-i să intervină pentru noi.)

Venerăm pe sfinți, ca întrupători ai tuturor virtuților morale și împlinitori ai tuturor poruncilor religioase, pentru ca să ne slujească drept model viu în viața noastră morală și religioasă, pentru ca să-i avem ca îndrumători și călăuzitori și îndemnători pe calea cea bună, potrivit cuvintelor sfântului apostol Pavel: (Aduceți-vă aminte de mai mari voștri cari v'au grăit cuvântul lui Dumnezeu, pentru ca, privind la săvârșirea vieții lor, să le urmați credința) (Ebrei 13, 7.)

Venerăm pe sfinți — ne învață mai departe biserica — pentru că — după cuvântul sfântului apostol Pavel, Isus Christos este capul bisericii (Efeseni 1, 22 și 5, 23), iar biserica este trupul lui (ibidem 1, 23; Romani 12, 4—5; I Corinteni 12, 27) între membrii bisericii luptătoare și triumfătoare, adică între creștinii cari se află pe pământ și între cei ce au trecut din această viață în stare harnică, sau cu alte cuvinte între noi și sfinți, este aceeași strânsă și indisolubilă legătură care este între membrele trupului omenească, despre care același sfânt apostol zice: (De suferă un membru, suferă toate împreună cu el; iar de este slăvit un membru se bucură toate împreună cu el.) (I. Corinteni 12, 26). Pe temelul acestei numite comunități a sfinților, noi suntem datori să dăm Sfinților, ca frați ai noștri desăvârșiți cari au scăpat de nevoile și ispitele acestei lumi, și se află în apropierea și grația lui Dumnezeu toată cinstea cu putință, iar ei, ca unli

ce cunosc neville prin care noi trecem, se roagă pentru noi lui Dumnezeu, ca să ne dea harul său din destul, spre a ieși biruitori din ispitele vieții. Precum avem trebuință de ajutorul și sprijinul celor mai cu experiență decât noi în orice privință, tot astfel avem trebuință, în privința morală, de ajutorul sfinților și aceasta ne dictează respectul ce cată să li-i dăm. Precum iarăși sunt de condamnat cei cari pot dar nu vor să ajute pe semenii lor mai slabi sau în primejdii, tot așa ar fi de condamnat sfinții, dacă nu ne ar veni în ajutor în neville noastre sufletești. Cinstirea ce dăm sfinților și ajutorul ce și ei la rândul lor ne dau, au dar la bază reciprocitatea.

Spre a deosebi felul cinstirii ce se cuvine sfinților de cel pe care-l datorăm lui Dumnezeu, biserica a dat celui dintâi numele de *venerare* (latinește *veneratio*), iar celui de al doilea *adorare* (latinește *adoratio*). Cel dintâi este cinstirea ce se dă făpturii, o cinstire, un respect mărginit, cel de a doilea este cinstirea, respectul fără margini ce se cuvine numai Făcătorului și Pronietorului a toate. Termenul nostru popular de *închinare* care vine de la latinescul *inclinare*, a se *închina* a se *pleca*, exprimă la origină gestul prin care se arată cinstire în genere. Folosindu-se atât în înțelesul de venerare, cât și în cel de adorare, el poate da naștere la echivocuri și a fost și este întrebuițat de potrivnici cultului sfinților, ca să producă confuziune în mințile celor neintroduși din destul în cunoașterea chestiunilor teologice. (Noi nu ne închinăm de cât lui Dumnezeu), zic aceștia cu subînțeles și-și întăresc afirmația cu citate din Sfânta Scriptură. Depinde însă de ideea ce-ți faci despre închinare și de sentimentele de care o însoțești, dacă închinarea se dă lui Dumnezeu, sfinților sau chiar muritorilor de rând, căci românește zicem nu numai: „Mă închin lui Dumnezeu“ sau (Cutărui sfânt), ori (Unei icoane), ci și (Mă închin), sau „M'am închinat“, ca formulă de salutare față de prieteni și cunoscuți, chiar când nu ne sunt superiori.

Învățătura bisericii ne arată dar că venerarea sfinților este foarte întemeiată și că nimic rațional nu i-se poate opune.

*

Despre chemarea sfinților într'ajutor, biserica învață, că ei nu se ajută și nici noi nu le cerem să ne ajute prin propriile lor puteri, ci să intervină la Dumnezeu, ca El cu puterea lui nemărginită să ne ajute.

Noi chemăm pe sfinți mijlocitori către Dumnezeu — zice Mărturisirea ortodoxă, în locul mai sus citat — ca ei să se roage pentru noi și-i chemăm, nu ca pe niște dumnezei, ci ca pe prietenii lui Dumnezeu, căruia slujesc și pe care-L slăvesc și căruia se închină. Noi avem trebuință de ajutorul lor, nu pentru că ei ne-ar ajuta cu puterea lor, dela dânsii, ci fiindcă cer pentru noi, prin solirile lor, harul lui Dumnezeu. Căci și Sfânta scriptură ne învață să cerem mijlocirea și rugăciunile către dumnezeu dela sfinții cei însă vii, cum a făcut sfântul apostol Pavel când

a zis: „Vă rog pe voi, fraților, pentru Domnul nostru Isus Christos și pentru dragostea Domnului, ca să vă nevoiți împreună cu mine în rugăciuni pentru mine către Dumnezeu“ (Romani 15,30). Și într'alt loc: „lavi care le nădăjduim, că încă ne va mai izbăvi, ajutându-ne și voi cu rugăciunea, pentru noi, pentru ca darul făcut nouă de atâtea fețe, să dea prilej multora să mulțamească lui Dumnezeu pentru noi“ (II Corinteni 1, 10). Și el însuși roagă pe Dumnezeu pentru alții, cum mărturisește singur, zicând: „Totdeauna, în orice rugăciune a mea pentru voi toți cu bucurie făcându-mi rugăciunea“ (Filipeni 1,4). Din aceste mărturii cunoaștem două lucruri: Întâi: că sfinții trăind în lumea aceasta, cer dela alții rugăciuni și mijlociri către Dumnezeu; al doilea, că ei se roagă unii pentru alții și mijlocesc nu numai în parte câte unul ci și obștește pe față, precum adeverește scriptura zicând: „Petru era ținut în temniță iar biserica făcea rugăciune neîntreruptă către Dumnezeu pentru dânsul“ (Fapte 12,5). Și cu atât mai mult după moarte, sfinții stând înaintea lui Dumnezeu, se roagă pentru noi, căci dela aceasta nimic nu-i împiedică și chiar de a cere răzbunare împotriva necredincioșilor, cum zice scriptura: „Am văzut sub altar sufletele celor uciși pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturisirea ce aveau“. Și strigau cu glas mare zicând: Până când Stăpâne sfinte și adevărate, nu judeci și nu răzbuni sângele nostru față de locuitorii pământului?“ (Apocalips 6,9). Fără asemănare mai mult se vor ruga ei pentru frații lor, mai ales pentru cei car au trebuință de ajutorul lor înaintea lui Dumnezeu, cum învață Scriptura zicând: „Și cei ce douăzeci și patru de bătrâni, cari ședeau pe tronuri înaintea lui Dumnezeu, au căzut cu fața la pământ și s'au închinat lui Dumnezeu zicând: „Mulțămim, ție, Doamne Dumnezeule, atotfăcătorule“. (Apocalips 11,6). Și mai jos, să dai plată robilor tăi, proorocilor și celor ce se tem de numele tău, celor mici și celor mari“. (Ibidem 11,96). (Va urmă.)

Comunicat.

Sfântul sinod al sf. Biserici autocefale ortodoxe române din București cu Nr. 242 din 30 Iunie a. c. ne face cunoscut, că în ședința sa din 25 Iunie a. c. a stabilit incompatibilitate între funcția de primar sau de președinte al comisiunii interimare și cea de preot.

Consilier comunal preotul însă poate fi. Ceace aducem la cunoștința Onor. preoțimi spre știre și conformare.

Arad, la 3/16 Iulie 1924.

Joan J. Rapp m. p.
Episcop.

INFORMAȚIUNI.

Bursierii diecezani sunt provocați, întru cât mai reflectează la bursele de până aci. *să-și justifice până la 1/14 August* a. c., rezultatul în studiu și conduită din anul școlar încheiat, trimițând aici atestatul școlar din urmă în original sau cel puțin în copie autentică la notar public. La din contra vor fi șterși din lista bursierilor diecezani.

Concertul „Ateneului Popular“ din Iași. Conform programului stabilit în seara zilei de 22 Iulie membrii „Ateneului Popular“ din Iași au ținut o frumoasă șezătoare artistică culturală în sala Palatului Cultural. Șezătoarea a fost deschisă de către corul „Gavril Muzicescu“ cu „marșul anului 1848“ cor mixt. A urmat apoi bucățile corale; „Ilean“ și „Zis-a badea“ de Muzicescu și „Peste deal“ de I. Vidu.

Dl. profesor Stambuliu, a ținut o foarte interesantă și documentată conferință despre „Contribuția Ardealului la renașterea național-culturală peste Carpați“.

Artistul I. Profir dela Teatrul Național din Iași a recitat cu mult avânt „Ostașilor Ardeleni“ poezie de Mircea Rădulescu.

Dl. M. Barbu a executat la vioară cu un desăvârșit talent „Rapsodia I“ compoziție proprie, acompaniat fiind la pian de către maestrul Antoniu Ciolan fost director al Conservatorului din Iași.

Elevii școlii normale „Vasile Lupu“ au executat diferite jocuri naționale, aplaudate sgomotos de către numerosul public din sală.

Culmea acestor dansuri naționale a fost atinsă de execuția neîntrecută a d-lui D. C. Târcaș, controlor în Div. Regionale C. F. R. Iași.

Șezătoarea a fost încheiată cu bucățile corale: „Nu-i dreptate“ de S. Dima „Cântec de leagăn“ de Timotei Popovici, „Foaie verde de trifoi“ și „Lângă leagăn“ de N. Oancea și „Imnul Ateneului“ de Ed. Candella. Corul a fost admirabil condus de către dl. profesor Vasile Popovici.

La încheierea șezătoarei primăria locală a oferit dlui Ifrim, președintele Ateneului o frumoasă coroană împodobită cu tricolor național cu inscripția „Primăria Arad“ „Ateneului Popular-Tătărăși“ din Iași.

Dl. Ifrim a mulțumit pentru cinstea făcută, precum și pentru primirea și buna găzduire, după care autoritățile și excursioniștii au plecat în parc, unde au luat o gustare comună în restaurantul „Chiosc“.

Daruri pentru biserica din Căpruța. În scopul augmentării fondului pentru zidirea unei biserici în comuna noastră Căpruța, a dăruit banca „Centrală“ filiala din Arad, la intervenirea d. contabil Ioan Popa fiul comunei noastre, Lei 1000.

Tot în acest scop d. Ioan Popa a aranjat un

concert, împreună cu reprezentație teatrală, unde iar s-a încasat Lei 1000.

Comuna noastră bisericească aduce călduroase mulțumiri conducerii băncii centrale din Arad, precum și vrednicului fiu al acestei comune d. Ioan Popa.

Dumnezeu să le dăruiască din nesecatele sale comori de bunătați.

Căpruța.

Dumitru Maci, paroh ort. rom.

† **Necrolog.** Subsemnații cu inima frântă de durere aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcuților, că preaiubitul nostru tată, socru, ginere și cumnat *Dimitrie Lăpușca* comerciant, după lungi și grele suferințe, împărtășit cu sfintele taine, a trecut la cele eterne azi 20 Iulie la orele 3 a. m. după frumoasa etate de 61 ani.

Rămășițele pământești ale scumpului nostru defunct se vor așeza spre vecinica odihnă Marți, 22 Iulie ora 6 p. m. în cimitirul de sus.

Arad, la 20 Iulie 1924.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Emilia Lăpușca măr. Tașcă, Iulian și Teodor, fiică și fii. Văd. Efrem Bocșa născ. Luțai, soacră. Maria Lăpușca, soră. Mărioara Lăpușca n. Faragó, Teodor Tașcă, noră și ginere. Mihail Bakos, cumnat.

A V I Z.

Cu onoare aduc la cunoștință onoratu-lui public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională), am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri, și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Tedoor Cioban,
arhitect.

Inștiințare.

În clasa I. a școlii normale ort. române din Arad în anul școlar 1924—25 se primesc băieți, cari au terminat cel puțin cu succes bun 4 clase primare și nu au trecut de 14 ani.

În clasele II—V. se primesc și absolvenții ai claselor I—IV. de liceu ori de școală medie, având să facă examen de diferență.

Primiriile de elevi se fac pe baza unui examen de admitere.

Cererile de primire se vor adresa până în 15 August n. la direcțiunea școlii normale ort. române

din Arad și vor fi semnate de către reprezentanții legali ai candidaților (părinți sau tutor) cu arătarea profesiunii și a locuinței lor.

La cerere se vor adnexa următoarele documente:

1. *Extras de botez*. 2. *Act de naștere* dela oficiul stării civile. 3. *Certificatul școlar* de pe ultima clasă. 4. *Actul de vaccină*. 5. În conformitate cu ordinul Ven. Consistor diecezan din 22 Maiu (4 Iunie) a. c. Nr. 3760/1923, „o declarație subscrisă de părinți, prin cari acestea se obligă a achita anticipative și regulat la termenele fixate taxele de întreținere în internat fără privire la aceia, că elevii vor primi ori nu burse dela stat“. Asemenea declarație, vor prezenta și elevii din anul trecut, cari vor să se înscrie la școala noastră.

Cererile netimbrate ori defectuos ajustate se vor retrimite neresolvite.

Examenele de admitere se vor ținea în 2 (cele în scris) și 3—4 Septembrie n. (cele orale). Candidații vor fi supuși unui examen medical și vocal, după care vor urma probele în scris din limba română și aritmetică și cele orale din limba română, aritmetică, istorie și geografie.

Elevii admiși prin examenul de admitere și *cel din anul trecut* se vor putea înscrie plătind următoarele taxe:

1. Rata I. în suma de 1000 Lei, din taxa de întreținere de 3000 Lei în internatul școlii, precum și taxa în alimente (100 klg. făină albă, 100 klg. cartofi, 5 klg. unsoare, 10 klg. fasole și 50 ouă.)

Rata a II-a din taxa de întreținere în numerar se va plăti la 1 Dec., a III-a la 1 Aprilie.

2. Taxele de înscriere fac: 120 Lei, cari se plătesc în întregime la înscrieri.

Fără achitarea taxelor școlare și de întreținere în internat nimenea nu va fi înscris și admis la masă.

Elevii admiși, la intrarea lor în școală vor aduce cu sine următoarele efecte: 4 cămăși, 4 ismene, 6 batiste, 4 părechi ciorapi ori 6 p. obiele, *haine de pat* (saltea de paie, 2 ciarciafuri pentru schimb, țol ori plapomă, perină și o cuvertură de pat), 3 servete, 1 tăcâm (păhar, furculiță, cuțit, lingură, o ceașcă și 2 farfurii), 3 ștergare (prosoape), pieptene, săpun, perie de dinți, perie de haine și de ghete, ață, ace, vestimintele și încălțăminte necesară și o *violină*. Pe lângă aceste fiecare elev să aibă un costum național (*1 cămașă cu cosături naționale, pantaloni albi și un brâu tricolori*). Efectele vor fi predate școlii pe lângă inventar. Pe albituri se va coase numele elevului. Fără albiturile prescrise nici un elev nu se primește în internat.

Examenele de corigență se vor ținea în 5 și 6 Septembrie n., înscrierile în 8—13, iar în 14 Sept. n. va avea loc deschiderea anului școlar.

Manualele, ce se vor folosi în anul școlar 1924—25 se află la *Librăria diecezană*, (Str. Eminescu.)

*Direcțiunea Școlii normale
ort. rom. din Arad.*

CONCURSE.

Nr. 2554—1924.

Pentru deplinirea postului *de director, a catedrei de religione, de limba franceză și cea de economie la școala normală ort. română din Arad* se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“. La postul de director pot reflecta nu numai profesori actuali ai școlii, ci și recurenți noi, cari se cred de a fi potriviți.

Dela recurenți se cere: să fie ortodocși români; să aibă cvalificația profesorilor similari ai statului; să dovedească aceste calități și studii cu documente originale sau cel puțin cu copii dela notarul public, prezentând și extras de botez, iar în caz de a mai fi servit și atestat de serviciu.

Beneficiul ce se pune în vedere este cel pentru profesorii similari ai statului.

Cererile cu toate documentele necesare vor fi de a se înainta Cosistorului eparhial.

Arad, la 4/17 Iulie 1924.

Consistoriul ort. român din Arad.

—□—

1—3

Nr. 1429/1924.

Pentru îndeplinirea catedrelor de: 1. *Exegeza Vechiului Testament* (cu predarea limbei ebraice.) 2. *Exegeza Noului Testament* (cu cunoștința limbei grecești. 3. *Istoria bisericească* (universală și română.) 4. *Teologia dogmatică*. 5. *Filozofia și pedagogia, la Academia teologică ort. română din Oradea-Mare*, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Beneficiul împreună cu aceste posturi este: Pentru catedrele 1—4 salar de bază de 2200 lei lunar plus accesoriile, iar pentru catedra de filozofie și pedagogie salar de bază de 1600 lei lunar, plus accesoriile. Salarele și accesoriile se vor plăti în întregime din bugetul Ministerului Cultelor, și eparhia nu ia nici o garanță pentru ele.

Numărul obligat de care e de 10 săptămână.

Reflectanții la aceste posturi își vor înainta cererile Consistorului nostru până în ziua de 2/15 August 1924, alăturând următoarele acte doveditoare:

1. Act de naștere, dovedind spartinența la confesiunea ortodoxă română.

2. Certificat de maturitate dela liceu și studii universitare de specialitate.

3. Pentru catedrele 1—4 se recere doctoratul în teologie.

4. La catedra de: Exegeza Vechiului Testament cunoștința limbei ebraice, iar la cea de Exegeza Noului Testament cunoștința limbei grecești.

5. Curriculum vitae în scris.

6. Certificate despre serviciile anterioara, dela terminarea studiilor universitare încoaci.

Oradea-Mare, din șed. senatului bisericesc ținută în 25 Iunie (8 Iulie) 1924.

Consistorul eparhial ort. român.

—□—

2-2

În urma rezoluțiunii V. Consistor din Arad de sub Nr. 2146/924 și 1581/924 se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Mândruloc**, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt :

1. Casa parohială cu supraedificatele desubt nr. 21 care va intra în beneficiul preotului ales numai după moartea văduvei Sofia Bozgan.

2. Una sesie parohială, constătătoare din 32 jug. cat. pământ arător.

3. Birul parohial în natură.

4. Stolele legale.

5. Eventuala întregire de salar dela stat.

Preotul ales va fi obligat a solvi dările publice după beneficiul său și a catehiza în școalele primare din loc.

Parohia fiind de *clasa primă*, dela recurenți se recere opt clase de liceu și maturitate, conform concluzului Nr. 84/910 al sinodului eparhial din Arad, precum și cvalificație preotească pentru parohii de clasa primă.

Recursele ajustate cu documentele necesare și cu atestat de serviciu se vor adresa Comitetului parohial din Mândruloc și se vor subșterne P. On. Oficiu protopresbiteral rom. din Arad, îndatorați fiind după prealabila încunoștințare a concernentului protopresbiter a se prezenta în sf. biserică din Mândruloc, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale observând dispozițiunea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii. Cei din altă dieceză vor dovedi, că au încuviințarea P. S. D. Episcop diecezan de a putea reflecta la această parohie.

Se observă, că jumătate din venit până la 30 Martie (12 Aprilie) 1925 compete minorului rămas după răposatul preot.

Comitetul parohial ort. rom.

În conșlegere cu : *Traian Vățianu* m. p. protopop.

—□—

3-3

Conform rezoluțiunii consistoriale Nr. 2246/924 pentru îndeplinirea parohiei de cl. II. din Arăneag tructul Șiria, devenită vacantă prin decedarea părintelui Emil Popoviciu se escrie concurs cu termen de 30 de

zile dela prima publicare în organul of. „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele emolumente :

1. Una sesiune pământ par. în estenziune de 32 jugere.

2. 400□ pământ la deal loc de vie.

3. 200□ pământ pentru sămănatul cânepei.

4. Birul și stolele legale

5. Un intravilan în estenziune de 800□ casă parohială cu 4 odăi și culină.

Alesul va suporta toate dările După venitul parohial cel beneficiază. Va împlini conștencios toate funcțiile în parohie, și va catehiza la școala ce este în comună fără altă renumerația. Va avea să țină regulat vecernia în toate sâmbetele și în sărbători mari.

În lipsa reflectanților de cl. II se admit și concurenți cu cvalificațiune de cl. III.

Reflectanți din altă dieceză au să producă act despre consenzul Prea sfinției sale Dlui Episcop diecezan. Recursele ajustate regulamentar sunt a-se înainta în termenul mai sus indicat Prea on. oficiu protop. ort. român al Șiriei, având a se prezenta în cutare Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Arăneag spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Dat în Arăneag în șed. com. par. dela 3/16 Iunie 1924.

Comitetul parohial.

În conșlegere cu : *Mihail Lucașu* m. p. protopop ort. rom.

—□—

3-3

Convocare.

Frații preoți, membrii ai cercului religios Mândruloc, sunt poștiți a lua parte la întrunirea, ce se va ținea cu ocaziunea sfințirii bisericii și a unui clopot din comuna Ghioroc, la serbătoarea Sf. Ilie prorocul a. c.

Program: Dimineața la orele 7 utrenie în școala confes. La orele 9 sfințirea bisericii. Sf. liturghie slujită în sobor. La priceastă predică de preotul N. Țandru, Sfințirea clopotului. După masă conferință pentru popor de preotul I. Marșieu.

Cuvin, la 22 Iulie 1924.

Dumitru Popa,
secretar.

Nicolae Țandru,
președinte.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.